

BÜEFAD

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

Uluslararası Hakemli Dergi

XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf
Öğretmenliği Eğitimi
Sempozyumu Özel Sayısı
(21-23 Mayıs 2015, Bartın/TÜRKİYE)

*Special Issue on XIV. International
Participation Symposium of
Primary School Teacher Education
(21-23 May, 2015 - Bartın, TURKEY)*

BARTIN UNIVERSITY
JOURNAL
OF FACULTY OF
EDUCATION
International Refereed Journal

ISSN 1308-7177

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

BARTIN UNIVERSITY JOURNAL OF FACULTY OF EDUCATION

ISSN:1308-7177

ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİ / INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL

XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı

Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (21-23 May, 2015)

Sahibi

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Adına
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Dekan)

Editör

Yrd. Doç. Dr. Sedat BALLYEMEZ

Editör Yardımcısı

Arş. Gör. Dr. Gamze YAVUZ KONOKMAN

Alan Editörleri

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ
Doç. Dr. Necati HIRÇA
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Yrd. Doç. Dr. Harun ER
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA

Yabancı Dil Sorumlusu

Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN

Yayına Hazırlık

Arş. Gör. Arzu ÇEVİK
Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ

Sekretarya

Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU

Teknik Sorumlular

Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI

İletişim

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi
74100 BARTIN – TÜRKİYE
e-posta: buepad@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BÜEFAD), yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Owner

On Behalf of Bartın University Faculty of Education
Prof. Firdevs GUNES (Dean)

Editor

Asst. Prof. Sedat BALLYEMEZ

Editor Assistant

RA. Gamze YAVUZ KONOKMAN

Field Editors

Prof. Cetin SEMERCI
Assoc. Prof. Necati HIRCA
Assoc. Prof. Nuriye SEMERCI
Asst. Prof. Ayse Derya ISIK
Asst. Prof. Ayla CETIN DINDAR
Asst. Prof. F. Gizem KARAOGLAN YILMAZ
Asst. Prof. Gulsun SAHAN
Asst. Prof. Harun ER
Asst. Prof. Neslihan USTA
Asst. Prof. Sinem TARHAN
Asst. Prof. Suleyman Erkam SULAK
Asst. Prof. Sureyya GENC
Asst. Prof. Yilmaz KARA

Foreign Language Specialist

Asst. Prof. Ozge GUN

Preparing for Publication

RA. Arzu CEVIK
RA. Omer KEMIKSIZ

Secretary

RA. Hasan Basri KANSIZOGLU

Technical Assistants

Asst. Prof. Ramazan YILMAZ
RA. Baris CUKURBAS

Contact

Bartın University Faculty of Education
74100 BARTIN – TURKEY
e-mail: buepad@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın University Journal of Faculty of Education (BUJFED) is a international refereed journal that is published two times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

Kapak: Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI – Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL

Dizin / İndeks

ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı, EBSCOHOST, Index Copernicus, Proquest Education Journals Database, Modern Language Association, Citefactor, The Directory of Research Journal Indexing, Open Academic Journal Index, Ulrich's Periodicals Directory

SEMPOZYUM BİLİM KURULU / SYMPOSIUM SCIENTIFIC COMMITTEE

- Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Ahmet SABAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Ali AZAR (Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Ali Rıza AKDENİZ (Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU (Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ (Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. B. Ünal İBRET (Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ (İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Cevat CELEP (Kocaeli Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN (Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Hayati AKYOL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. İbrahim BİLGİN (Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. İsa KORKMAZ (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. M. Dursun ERDEM (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet BAHAR (Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ (Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN (Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK (R. Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet KUTLU (Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN (Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Murat ALTUN (Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN (Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN (Öğretmen Yetiştirme Grubu Yürütücüsü / Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Ramazan SEVER (Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Rifat ÇOLAK (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ (Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ (Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Sefer ADA (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Selahattin TURAN (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Selma YEL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Ali MEYDAN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN (Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Bekir BULUÇ (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Emre ÜNAL (Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Erol DURAN (Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Fatma Susar KIRMIZI (Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Kasım YILDIRIM (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Mehmet TURAN (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Muammer YILMAZ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Mustafa ULUSOY (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Necati HIRÇA (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Nil DUBAN (Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi - Bartın University Journal of Faculty of Education
XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı
Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (May 21-23, 2015)

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Turan TEMUR (Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Gülhiz PİLTEN (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Kemal KÖKSAL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan KURU (Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Yalçın BAY (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR (Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

ÇAĞRILI KONUŞMACILAR / INVITED SPEAKERS

Prof. Dr. Doug HARTMAN Michigan State University
Dr. Jodene FINE Michigan State University
Prof. Dr. Kamil ÖZERK Oslo University

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU / SYMPOSIUM ORGANIZING COMMITTEE

Doç. Dr. Muammer YILMAZ (Düzenleme Kurulu Başkanı)
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Sedat BALYEMEZ
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ
Yrd. Doç. Dr. Ayşegül TURAL
Yrd. Doç. Dr. Harun ER
Yrd. Doç. Dr. Umut SARAÇ
Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Yrd. Doç. Dr. Burçin GÖKKURT
Yrd. Doç. Dr. Cemal TOSUN
Yrd. Doç. Dr. Fatma ÜNAL
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA
Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Seçil Eda KARTAL
Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK
Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL
Öğr. Gör. Övgü ÖZPARLAK
Öğr. Gör. Reha SARIKAYA
Arş. Gör. Ahmet Volkan YÜZÜAK
Arş. Gör. Arzu ÇEVİK
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI
Arş. Gör. Bekir GÜLER
Arş. Gör. Davut GÜREL
Arş. Gör. Eda AKDOĞDU
Arş. Gör. Eda ÇÜRÜKVELİOĞLU
Arş. Gör. Ensar AYDIN
Arş. Gör. Fatih TAŞ
Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU
Arş. Gör. İbrahim ÇELİK
Arş. Gör. Murat TEKİROĞLU

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi - Bartın University Journal of Faculty of Education
XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı
Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (May 21-23, 2015)

Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ
Arş. Gör. Tuğba UYGUN
Arş. Gör. Yasemin BÜYÜKŞAHİN

ÖNEMLİ TARİHLER/ IMPORTANT DATES

Bildiri Özeti Son Gönderme Tarihi <i>01 Ekim 2014 - 10 Nisan 2015</i>	Abstract Submission <i>October 01, 2014 – April 10, 2015</i>
Kabul Edilen Bildirilerin İlanı <i>12 Nisan 2015</i>	Notification of Acceptance <i>April 12, 2015</i>
Erken Kayıt Son Tarih <i>17 Nisan 2015</i>	Early Registration Deadline <i>April 17, 2015</i>
Tam Metin Son Gönderme Tarihi <i>15 Haziran 2015</i>	Full Text Submission <i>June 15, 2015</i>
Sempozyuma Kayıt Son Tarih <i>16 Mayıs 2015</i>	Standard Registration Deadline <i>May 16, 2015</i>
Program İlanı <i>18 Mayıs 2015</i>	Notification of Programme <i>May 18, 2015</i>
Sempozyum Tarihi <i>21-23 Mayıs 2015</i>	Symposium <i>May 21-23, 2015</i>
Sempozyum Salonları <i>Bartın Üniversitesi Merkez Kampüsü</i> <i>BARTIN - TÜRKİYE</i>	Symposium Salons <i>The Main Campus of Bartın University</i> <i>BARTIN - TURKEY</i>

SUNUŞ

Değerli Meslektaşlarım,

Bu yıl “**14. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (USOS 2015)**” Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi ev sahipliğinde yapılmıştır.

Ülkemizde 1994 yılından bu yana çeşitli eğitim fakülteleri tarafından 13 kez düzenlenen, bilimsel niteliği, eğitsel değeri ve mesleki eğiticiyi yönüyle önemli bir saygınlığa ulaşan bu Sempozyumun 14.sünü **21-23 Mayıs 2015** tarihleri arasında Bartın’da yapmanın büyük gururunu ve heyecanını yaşadık.

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği dil, zihinsel ve sosyal becerileri geliştirmeleri, eğitim biliminin çağdaş yaklaşım, yöntem ve tekniklerini özümsemeleri ve en önemlisi de 21. yüzyılın becerilerine sahip olmaları üzerinde önemle durmaktayız. Bu anlayışla düzenlediğimiz Sempozyumun amacı, Sınıf Öğretmenliği eğitimine yönelik bilimsel çalışma, uygulama ve deneyimleri paylaşmak, bu alanda çalışan akademisyen, öğretmen ve öğrencileri bir araya getirerek bilimsel ve sosyal etkileşimi üst düzeye çıkarmak, aralarında işbirliği ve eşgüdüm sağlamak, yeni bakış açıları ve çalışma alanları oluşturmaktır.

Sempozyumun bilimsel niteliğini arttırmak için yurt dışından ve yurt içinden alandaki en iyi bilim insanların sempozyuma katılımı sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenliğinin güncel sorunlarını ayrıntılı olarak tartışmak ve değerlendirmek için gerekli bilimsel ortamlar oluşturulmuştur. Bu kapsamda sempozyumda, davetli bildiriler, konferanslar, paneller, poster sunumları ve atölye çalışmalarına yer verilmiştir. Kısaca bilimsel ve sosyal etkileşimi zengin bir sempozyum gerçekleştirilmiştir. Sempozyum süresince alandaki güncel bilgiler paylaşılmış, tartışılmış, özgün ve yeni fikirlere ulaşılmış ve bu eğitimin tüm paydaşlarının bilgisine sunulmuştur.

Sempozyum sonunda katılımcılar tarafından gönderilen bildiri tam metinleri, yeniden hakem incelemesinden geçirilmiş ve olumlu olarak değerlendirilenler bu özel sayıda yayımlanmıştır.

Geleceğin öğretmenlerini yetiştirme açısından büyük önem taşıyan bu Sempozyuma bildiri, panel, konferans gibi sunumlarla veya dinleyici olarak katılan ve bize destek veren tüm katılımcılara, Fakültemiz adına teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Saygılarımızla

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ
Bartın Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dekanı

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ - Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK - Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI Mobil Öğrenme Uygulamalarının Öğretmen Adaylarının Tablet Bilgisayar Kullanma Becerilerine Etkisi <i>The Effect of Mobile Learning Applications Using Tablet Computer Skills of Candidates Teachers</i>	1 - 10
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13193	
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ - Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI - Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK Bilgi Teknolojisinden Beyin Teknolojisine: Mobil Öğrenme Projesinin Değerlendirilmesi <i>Evaluation of the from Knowledge Technology to Brain Technology Mobile Learning Project</i>	11 - 18
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13194	
Doç. Dr. Hakan UŞAKLI Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlkokul Öğrencilerine Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerini Tanıtmalarına İlişkin Görüşleri <i>Opinions of Faculty Elementary School Teaching Students on Introducing of Social Emotional Learning to Primary School Students</i>	19 - 31
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13195	
Doç. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ - Tuğba Cevriye ÖZKARAL Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programı ve Ders Kitaplarının Yer Temelli Eğitim Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi <i>Evaluating the Social Studies Syllabus, and the Textbooks for Grades 4 and 5 According to the Place-Based Education Approach</i>	32 - 43
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13196	
Doç. Dr. Barış ÇAYCI – Filiz ALTUNKESER Öğretmen Adaylarının Yapılandırmacı Anlayışa Yönelik Tutumları İle Etkililiğine Yönelik Görüşleri <i>Opinions for Efficiency and Attitudes towards Constructivist Approach of Teacher Candidates</i>	44 - 61
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13197	
Yrd. Doç. Dr. Soner DOĞAN - Hilal ÇALMAŞUR - Duran DEMİR Sınıf Öğretmenlerinin Liderlik Kavramına ve İlkokul Yöneticilerinden Bekledikleri Liderlik Davranışlarına İlişkin Görüşleri <i>Classroom Teachers' Opinions on the Concept of Leadership and Leadership Behaviour They Expect from Primary School Administrators</i>	62 – 73
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13198	
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ANILAN – Gamze KAYACAN Sınıf Öğretmenlerinin Gözüyle Kaynaştırma Eğitimi Gerçeği <i>The Reality of Inclusive Education through Classroom Teachers</i>	74 - 90
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13199	
Doç. Dr. Mehmet TURAN – Arş. Gör. Emir Feridun ÇALIŞKAN Organik Oyunlar ve Organik Oyun Alanları <i>Organic Games and Organic Playgrounds</i>	91 - 96
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13200	
Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Ali Murat DARICAN Okumaya Hazıroluşluğun İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Tutumlarına Etkisi <i>The Effects of Reading Readiness on Primary School 4th Grader's Attitudes about their Reading Habits</i>	97 - 110
Doi: 10.14686/BUFEFAD. 2015USOSOzelsayı13201	
Yrd. Doç. Dr. Mustafa KALE – Serkan DEMİR Birleştirilmiş ve Bağımsız Sınıflarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Toplumsal Değer Algılarının Karşılaştırılması <i>The Comparison of Social Value Perceptions of Students in Combined and Individual Classes</i>	111 - 118
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13202	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Doç. Dr. İjlal OCAK - Fatma GÜLEÇ ISLAK – Doç. Dr. Gürbüz OCAK İlkokul 4. Sınıf Fen Bilimleri Dersinde Kavram Karikatürü Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi <i>The Effect of Using Concept Cartoons on Students' Academic Achievement of the Primary 4th Grade Science Lessons</i>	119 - 132
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13203	
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK – Doç. Dr. Gizem SAYGILI Yaratıcılığı Geliştirme Tekniklerinin Öğrenilmesinin Yaratıcı Düşünme Becerileri Üzerindeki Etkisi <i>The Effect of Learning Creative Development Techniques on the Skills of Creative Thinking</i>	133 - 139
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13204	
Muhammet Ali ÜLKÜDÜR - Serpil DUMAN – Doç. Dr. Ahmet BACANAK Sınıf Öğretmenlerinin Girişimcilik Becerilerinin Okul Müdürlerinin Çalışma Hayatı Üzerine Etkisi <i>The Influence of Primary School Teachers' Entrepreneurship Skills on Their Headmasters' Working Life</i>	140 - 151
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13205	
Doç. Dr. Osman SAMANCI - Ziya UÇAN Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin İncelenmesi <i>A Research on Classroom Teacher Candidate's Abilities About Solving Social Problems</i>	152 - 162
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13206	
Arş. Gör. Perihan Gülce ÖZKAYA – Umut Can ATAŞ İlkokul Birinci Sınıf Öğrencileri: Öğretmenim Nasıl Yazıyorum? <i>Primary School First Grade Students: Teacher, How Am I Writing?</i>	163 - 169
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13207	
Doç. Dr. Nil DUBAN - Fatma GÜLEÇ ISLAK - Firdevs GÜLEÇ - Seda KONAK – Arzu ÖZTÜRK – Hatice TÜRKEÇ Fen Bilimleri Dersinde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri <i>Teachers' Opinions about the Using of Social Network in Science Course</i>	170 - 182
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13208	
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN – Serdar ARCAGÖK – Derya GİRGİN SARIDAŞ – Doç. Dr. Mehmet Kaan DEMİR Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmenliği Alan Sınavına Yönelik Görüşleri <i>The Opinions of Prospective Classroom Teachers towards the Field Exam of Classroom Teaching</i>	183 - 194
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13209	
Yrd. Doç. Dr. Perihan ŞARA - Ümran GÜNEY Sınıf ve Branş Öğretmenlerinin İletişim Becerileri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Eşme İlçesi Örneği <i>A Study of Primary and Secondary Teachers' Communicative Skill Levels in Terms of Various Factors: Sample Case Eşme</i>	195 - 205
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13210	
Doç. Dr. Murat AŞICI - Başak İNCE - Semra AKYOL Fen ve Teknoloji Dersinde Bir Öğretim Materyali Olarak Bilgilendirici Kitapların Kullanımı: İlkokul 4. Sınıf Örneği <i>Using Informative Books as A Teaching Material at Science Lessons: The Case of Elementary 4th Grade</i>	206 - 222
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13211	
Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Songül AKLAR Planlı Yazma ve Değerlendirme Modelinin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Kompozisyon Yazma Becerilerine Etkisi <i>The Effect of Planned Writing and Evaluation Model on Enhancing 5th Grade Students' Composition Writing Skills</i>	223 – 234
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13212	
Berat DEMİRTAŞ - Yahya OĞUZ – Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ – Doç. Dr. Sait AKBAŞLI Yapılandırmacı Öğrenme Ortamları Değerlendirmesi <i>Constructivist Learning Environment Assessment</i>	235 – 245
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13213	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Öğrt. Gör. Esra SEVER - Doç Dr. Aysel MEMİŞ – Semra SEVER Pertev Naili Boratav'ın Zaman Zaman İçinde Masal Kitabının Değerler Açısından İncelenmesi <i>Investigating Pertev Naili Boratav's Fairytale Book of "Zaman Zaman İçinde" in Respect of Values</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13214	246 – 263
Doç. Dr. Mehmet TURAN – Öğrt. Gör. Diyaddin ALP – Arş. Gör. Esat YILDIRIM – Turan TURAN – Erol ERDEM – İbrahim CELAYİR – Selçuk KÜPÇÜ – Kübra BABACAN Okuma Uzmanlığına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri <i>Opinions of Class Teachers about Reading Expertise</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2018USOSOzelsayi13215	264 – 275
Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Yedigir ÇAKIR İlköğretim İkinci Kademedeki (6–7. Sınıf) Öğretmen ve Öğrencilerin Bitişik Eğik Yazıya İlişkin Görüşleri <i>Opinions of the Primary Second Stage (6th and 7th Class) Teachers and Students Related to Cursive Italic Handwriting</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13216	276 – 297
Nazan ÖZTÜRK Saygı Değerine İlişkin Öğrenci Görüşleri <i>Students Opinions about Respect Value</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13217	298 – 305
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK – Arş. Gör. Arzu ÇEVİK – Yasemin SÖNMEZ Sınıf Öğretmenlerinin Hikâye Yazma Becerilerinin İncelenmesi <i>Examining the Story Writing Skills of Preservice Primary Teachers</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13218	306 – 317
Arş. Gör. Berfu KIZILASLAN TUNÇER – Gülcan ERDEN Boşluk Doldurma Testlerinin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeylerini Belirlemede Kullanılabilirliği <i>The Utility of Cloze Tests for Primary School 4th Grade Students' Reading Comprehension Level</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13219	318 – 324
Murat ÇAVUŞOĞLU – Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ Anne Babaların BİLSEM'e Devam Eden Özel Yetenekli Çocuklarına İlişkin Görüşleri (Bartın İli Örneği) <i>The Opinions of the Parents about Their Children with Special Talents Attending in the Centre of Science and Art (Sample of Bartın Province)</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13220	325 – 335

Doi: 10.14686/BUEFAD.2015USOS0zelsayi13206

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin İncelenmesi*

Osman SAMANCI, Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, osmansamanci9@gmail.com

Ziya UÇAN, Yüksek Lisans Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, rziyar_777@hotmail.com

Özet: Sorun, çözümlenmesi, öğrenilmesi ve bir sonuca varılması gereken bir durumdur. Sosyal sorun ise kişinin günlük yaşamda karşılaştığı sorunlu durumlardır. Sosyal sorun çözme becerileri, bireylerin etkin vatandaş olarak topluma uyum sağlamalarında büyük öneme sahip yaşam becerileridir. Bu becerilerin bireylere kazandırılmasında en etkili dönem olan ilkökul döneminde sınıf öğretmenlerine büyük sorumluluklar düşmektedir. Mesleki eğitimin verildiği üniversitelerde sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin etkili sorun çözme becerilerine sahip bireyler olarak yetiştirilmeleri gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı; sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında okuyan "Sosyal Bilgiler Öğretimi" dersini almış olan 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden 142 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Sorun Çözme Beceri Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme becerileri cinsiyet, sınıf düzeyi ve not ortalamasına göre analiz edilerek sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal sorun çözme becerisi, öğretmen adayı.

A Research on Classroom Teacher Candidate's Abilities about Solving Social Problems

Abstract: The problem is a situation that should be learned, analyzed and reached a conclusion finally. The social problem is problematic situations that an individual faces them in daily life. Abilities to solve social problems are significantly important life skills for an individual's orientation to the community as an efficient citizen. The primary school period is very important time in the individual's life with regards to learn these abilities and primary school teachers have high responsibilities in this process. The students of universities that have special faculties to graduate classroom teachers should have an effective educational programme that give the students these problem solving skills. The purpose of this article is determinating the classroom teacher's social problem solving levels. The samples of this research are a group of students who attend the lesson of "teaching of social sciences" in their 3th and 4th levels at Ataturk University / Kazim Karabekir faculty of education/ department of classroom teacher. "The scale of problem solving skill" will be used as data collecting agent in this research (and article). Social problem solving skills of candidates of classroom teachers will be analyzed in according to their sex, level and success as the result of the research.

Key words: Ability of solving social problems, candidate of classroom teacher

* Bu makale, 21 – 23 Mayıs 2015 tarihinde Bartın'da düzenlenen XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildiriden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

Nüfusun hızla arttığı ve hayat şartlarının değiştiği günümüzde insanlar birbirleriyle sürekli etkileşim halinde olmak durumundadır. İnsanlar arasındaki bu sürekli etkileşim durumu, bireyler arası bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Bireylerin, toplumsal bütünlüğü güçlendirmek ve toplumsal bütünlüğün devamını sağlamak için bu sorunları çözebilecek becerilere sahip olmaları gerekmektedir.

Sorun, genel olarak, doğruluğundan emin olunmayan ve belirsizlik içerisinde olan durumlardan, sıkıntılı sorular ve ilişkilerden oluşur. Diğer bir ifadeyle sorun, dengesiz, uyumsuz, belirsiz ve gergin olan durumlardır (Gülfidangil, 2007). Sorun genellikle, kişinin karşısına çıkan engelleyici özelliğe sahip olan durumdur. Kişiler arası etkileşimlerde giderilmek istenen her güçlüğün sorun olduğu söylenmektedir. Güçlüğün ortadan kaldırılabilmesi için de insanın fiziksel ve düşünsel anlamda, bu güçlüklerden rahatsızlık duyması gerekmektedir. Buna göre insanları rahatsız eden her durum sorun olarak tanımlanmaktadır (Kargı, 2009).

Günümüz Türkçe'sinde sorun kavramı Latince bir kelime olan problem kavramına karşılık olarak kullanılmaktadır. Bu bağlamda sorun kavramı anlam olarak, çözümlenmesi, öğrenilmesi ve bir sonuca ulaşılması gereken engelli ve sıkıntılı bir durumu ifade eder (Kalaycı, 2001). Sorunlar, konu alanlarına, düzeylerine veya ait oldukları psikolojik boyuta göre değişik şekillerde sınıflandırılabilir. Sorunlar, kişisel ve toplumsal hayatı geliştirmeye yönelik çabaların itici gücü konumundadır ve önemli olan, sorunlardan kaçmak veya sorunların ortaya çıkmasını engellemek değil, sorunların üstesinden gelebilmektir (Akça Koca, 2013).

Sorunların üstesinden gelmek ifadesiyle anlatılmak istenen sorunları çözüme kavuşturmadır. Sorun çözme, matematik ve fen alanındaki sorunların çözümünden, zihinsel, mantıksal ve sosyal sorunların çözümüne kadar farklılık gösteren, geniş alana sahip bir kavramdır (Gülfidangil, 2007). Sorun çözme, bir sorunu çözmek amacıyla, adımlarının bilinçli olarak takip edildiği, belli mantıksal bütünlüğe sahip bilişsel ve davranışsal bir süreç olarak tanımlanabilmektedir (Kalaycı, 2001). D'Zurilla ve Goldfried'e (1971) göre problem çözme, "Problemlerle bir durumla başa çıkabilmek için etkili seçenekleri oluşturma ve bu seçeneklerden en etkili olacağı düşünülen birini seçmeyi içeren bilişsel ve davranışsal bir süreçtir" (D'Zurilla ve Goldfried'e 1971'den aktaran Yetiş, 2010). Sorun çözme ilk anlamda belli bir takım amaçlara ulaşmak için karşımıza çıkan güçlükleri ortadan kaldırmaya yönelik çabaları gerektirmektedir. Sorun çözme kişide etkili bir öğrenme ve bireysel yetenekleri geliştirme yoludur (Öztürk Can vd., 2009).

Problem çözme kişinin amacına giden yolda karşısına çıkan engelleri yenme sürecidir. Problem çözme öğrenilecek ve sahip olunacak bir yetenektir ve hayat boyu geliştirilmesi gerekmektedir. Bu yetenek zaman, çaba, enerji ve tekrar isteyen bir iştir. Çok yönlü bir yapıya sahip olması bakımından yaratıcı düşünce ile zekayı, duyguyu, iradeyi ve eylemi bünyesinde birleştirir (Bingham, 2004, 23). Sorun çözmeyi karar verme işinden çok bir başa çıkma süreci olarak gören Heppner ve Krauskopf (1987) aynı zamanda üç unsurun etkileşimi olarak görmektedirler. Bu anlamda sorun çözme; sorunun özellikleri, bireyin sorun çözme basamaklarını kullanma durumu ve sorunu çözecek bireyin sahip olduğu kişisel özelliklerinin bir etkileşimi şeklinde ele alınmaktadır (Heppner ve Krauskopf 1987'den aktaran Eskin, 2009, 9).

Günümüzde insanların hemen hepsi gün geçtikçe karmaşıklaşan toplum içerisinde problem çözmeye yönelik birçok durumla karşılaşmaktadır (Karabulut vd., 2009). Kişinin yaşamını sağlıklı ve başarılı sürdürme amacı doğrultusunda, karşılaştığı sorunların üstesinden gelme sorumluluğu kendisine aittir. Karşılaşılan birçok farklı soruna ait tek bir çözümün

olmadığı da hesaba katıldığında, sorun çözme sürecinin önemi kendini daha iyi göstermektedir (Aydın, 2009).

Sonuç olarak problem çözmeye başarı, öncelikle problemin doğru tanımlanmasına bağlıdır. Problemin doğru tanımlanmasının yanı sıra problem oluşturan durumla ilgili yeterli bilgi sahibi olunmalı, güçlüğü gidereceği düşünülen çeşitli davranış tarzları planlanmalı ve en iyi çözüme götüreceği düşünülen seçeneklerden başlanmalıdır. Problem çözme sürecinde geçilen bu aşamaları bir çarkın dişlilerine benzetmek, sürecin her aşamasında göstereceğimiz tutumun problem çözümü için etkili davranışlar oluşturmak açısından ne denli önemli olduğunu ortaya koyacaktır (Yıldız ve Kurtuldu, 2014).

Dünyaya gelen birey içinde yaşadığı toplumun kurallarından habersizdir. Sosyalleşme süreci ile birlikte bu kuralları öğrenir ve toplumun değerlerini benimser. Sosyalleşmede içinde yaşadığımız toplum tarafından kabul edilme önemlidir. Özellikle çocukların gelişimi açısından sosyalleşme oldukça önemlidir. Bireyin sosyal kabulü sağlayacak davranışlar sergilemesi ve etkili iletişim kurabilmesi için de bir takım becerilere sahip olması gerekmektedir. Sosyal beceriler olarak adlandırılan bu beceriler bireyin topluma uyumunu sağlayan becerilerdir (Karabağ, 2012).

Sorias (1986), sosyal becerileri, "kişinin olumlu ya da olumsuz duygularını uygun bir biçimde anlatabilmesi, kişisel haklarını savunabilmesi, gerektiğinde başkalarından yardım isteyebilmesi ve kendisine ters gelen istekleri geri çevirebilmesini sağlayan becerilerdir" şeklinde tanımlamıştır (Sorias, 1986'den aktaran Avcioğlu, 2009, 11). Bireylerin yaşadığı toplumda uyum içerisinde varlığını sürdürebilmeleri, sahip oldukları sosyal becerilerle yakından ilişkilidir. Bireyin topluma uyumunu, toplumla birleşmesini, çevresindeki diğer bireylerle iletişimini sağlayan sosyal beceriler, aynı zamanda akademik becerilerinde destekçisidir ve bu becerilerdeki başarının artmasında olumlu etkiye sahiptir (Kargı, 2009).

Sosyal becerilerden birisi de sosyal sorun çözme becerisidir. Sosyal sorun çözme becerileri, bireylerin sosyal ilişkilerini iyileştirmeleri ve karşılıklarına çıkan sorunlara etkili biçimde çözüm üretebilmeleri için gerekli sosyal gelişim alanlarından biridir (Ayvaz Tuncel ve Demirel, 2010). En güçlü bireysel farklılık değişkenlerinden biri olan sosyal sorun çözme becerisi, birey için çok gerekli olan yaşam becerilerindedir (Eskin ve Aycan, 2009). D'Zurilla ve Nezu (1990) sosyal sorun çözmeyi, kişinin yaşamın her anında karşılaşılabileceği sorun içeren sıkıntılı durumlarda etkili bir biçimde başa çıkma yolunu bulmak amacıyla giriştiği ve ortaya koyduğu bilişsel, duyuşsal ve davranışsal süreç şeklinde tanımlamaktadır (D'Zurilla ve Nezu 1990'dan aktaran Ayvaz Tuncel ve Demirel, 2010).

Alan yazında sosyal sorun çözme becerileri, kişilerarası sorun çözme becerileri olarak da adlandırılmaktadır (Ayvaz Tuncel ve Demirel, 2010). Kişilerarası sorun çözme süreci, yaşamda karşılaşılan sorunlara yeni yollar, yeni çözümler, yeni fikirler ortaya koyma sürecidir. Burada ki önemli nokta, bireylerin sorunları görmezden gelip kaçmak, saldırgan davranışlarda bulunmak, şiddete yönelmek gibi geleneksel olan yöntemler yerine gelişimlerini olumlu yönde etkileyecek barışçıl yollarla sorunlarına çözümler bulmalarıdır (Terzi, 2003). Bireyin toplumda yer edinme ve çevresi ile baş etme sürecinde en belirleyici rollerden birisi sorun çözme becerisidir. Çünkü birey kendi sorunları ve çevresiyle, kendi sorun çözme gücünü kullanarak baş etmek zorundadır (Karabulut vd., 2009).

Sorun çözme becerileri, bireyin sorunu anlayarak, etkili çözümler bulmak amacıyla ortaya koyduğu bilişsel ve davranışsal faaliyetlere işaret eder (Duyan ve Gelbal, 2008). Sosyal sorunların çözümünde ki başarı, bireylerin çevrelerinde meydana gelen değişimlere daha çabuk ve etkin bir biçimde uyum sağlamasına yardımcı olmaktadır (Kargı, 2009). Sarıca'ya (2013)

göre; bireyin sorunu anlayarak etkili çözüm yolları ortaya koymak amacıyla gerçekleştirdiği bilişsel ve davranışsal aktiviteler sorun çözme becerileridir.

Sosyal sorun çözme becerilerini geliştirmek amacıyla yapılan etkinliklerin farklı derslerdeki kazanımlarla bütünleştirilmesi, öğrencilerin bu becerileri farklı durumlarda uygulamalarına fırsat vermekte ve sosyal sorun çözme becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. İlköğretim programları incelendiğinde sosyal sorun çözme becerileri de öğretim programlarında vurgulanan beceriler arasında yer almaktadır (Ayvaz Tuncel ve Demirel, 2010).

Toplumsal özelliklere göre gereksinimlere katkı sağlayacak insan gücünü yetiştirmek Sosyal Bilgiler dersinin önemli amaçlarından biridir. Toplumlar, toplumsal özellikleri doğrultusunda gerekli insan gücünü yetiştirme görevini Sosyal Bilgiler dersiyle yerine getirebilir. Sosyal Bilgiler dersinde öğretimin amacı; öğrencilere, anlamayı, düşünmeyi, üretmeyi, sorun çözmeyi öğretmektir. 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, düşünme becerilerinden biri olan sorun çözme becerisinin kazandırılmasına büyük önem vermesi yönüyle daha önceki öğretim programlarından farklıdır (Gülfidangil, 2007).

Yapılan açıklamalar doğrultusunda sosyal sorun çözme becerisinin, bireyin sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilmesinde önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Sosyalleşme süreci ailede başlayan çocuğun, okul ortamına girmesi ile birlikte bu süreç hızlanmaktadır. Bu nedenle sosyal sorun çözme becerilerinin gelişmesinin bireye sağladığı olumlu etkilere ilişkin farkındalığın artırılmasında ailelerin yanında okullar ve öğretmenlerinde önemli rolü olduğu göz ardı edilmemelidir (Ayvaz Tuncel ve Demirel, 2010).

Eğitim, sorun çözme becerisine sahip bireylerin yetiştirilmesinde önemli etkenlerden biridir. Eğitimin amacı, sorunlarla baş etmeye yardımcı bilgi, beceri, davranışlar geliştirmektir (Altun, 2003). Koray ve Azar'a (2008) göre eğitimin amacı; merak edip araştıran, keşfeden, üreten, sorunları farklı açılardan değerlendirebilen, aklını kullanarak duygularını, korkularını, kaygılarını denetleyebilen, kendi kendine karar verebilen, sanata ilgili, sorgulayan, kuşku duyan kısaca düşünen insanlar yetiştirmektir.

Eğitim, yaşanan toplumda her anlamda sağlıklı bireylerin oluşmasında en önemli etkenlerden biridir. Öğrencilerin, etkili sorun çözme becerilerine sahip bireyler olarak yetiştirilmesi, çağdaş eğitimin amaçlarından biridir (Yıldız ve Kurtuldu, 2014).

Her gün pek çok problemlerle karşılaşan birey, bazı problemlerine farkına varmadan çözüm bulmakta, bazıları üzerinde uzun uzun düşünmekte ve bazı durumların ise problem olduğunun farkına bile varamamaktadır. Bu nedenle, problem çözme sürecinin tanınarak hakkında bilgi edinilmesi, hem öğrenmelerin etkililiği açısından hem de bireysel yeteneklerin geliştirilmesi açısından son derece önemlidir (Aksan ve Sözer, 2007).

Öğretmenler, eğitim sürecinin vazgeçilmez unsurlarından biridir. Öğretmenler, öğrencilere yaşamlarında karşılarına çıkacak olan sorunlarla baş edebilmelerine ve bu sorunlara çözüm üretebilmelerine yardımcı olmak için öncelikle kendileri problem çözme becerilerine sahip olmalıdırlar. Var olan bu problem çözme becerisi konusunda ayrıca öğrencilere model olmalıdırlar. Hayatın her anında gerekli olan bu problem çözme becerisinin, ileride değişik sorunlarla karşılaşabilme ve bu sorunlara çözüm üretebilme gibi durumlarda kalabilecek olması sebebiyle, sadece öğretmenlerde değil öğretmen adaylarında da bulunması gerekmektedir (Kuloğlu ve Arı, 2014).

Erdem'e (2007) göre, öğretmenlerin temel görevini; ulusal ve evrensel değerleri benimseyen, karşılaştıkları sorunlara çözüm üreten, milli eğitimin belirlediği programın

amaçlarını davranışa dönüştüren ve öğrenmeyi öğrenen bireylerin, gereksinimleri doğrultusunda yetiştirilmesini sağlamaktır.

Öğretmenler sahip oldukları konum sebebiyle sürekli olarak çözmeleri gereken problemlerle karşılaşabileceklerdir. Öğretmen adaylarının meslek hayatları boyunca, sınıf ve okul ortamında karşılarına çıkan problemleri çözebilmeleri konusunda önemli bir görev üstlendiklerinden, üniversitelerin eğitim fakültelerinde var olan programların problem çözme becerilerini geliştirebilecek düzeyde olması gerekmektedir (Yıldız ve Kurtuldu, 2014).

Günümüzde karşılaştıkları sorunları sorgulayıp çözebilen insanların yetiştirilmesinde eğitim ortamı önemli bir yere sahiptir. Bu ortamda öğrencilere yol gösterici olan öğretmenlerin ise, öğrencilerin sorun çözme becerilerini kazanmalarında önemli bir yeri vardır. Bu nedenle öğretmen adaylarının problem çözme becerilerine sahip olması, ileride yetiştirecekleri öğrencilerin bu becerileri kazanmalarında büyük öneme sahip olacağı düşünülmektedir (İnel vd.,2011).

Türkiye'de eğitimin ilk basamağı olan ilkökul dönemi, öğrenmelerin en kalıcı olduğu dönemdir. Öğrenciler birçok bilgi ve beceriyi ilkökul evresinde kazanır ve içselleştirirler. Sosyal sorun çözme becerisi de öğrencilerin ilkökul döneminde kazanmaları gereken becerilerden biridir. Sınıf öğretmeni ilkökul dönemi boyunca öğrencilere kazanmaları gereken bilgi ve beceriler konusunda rehberlik eden ve model olan kişidir. Bu nedenle sınıf öğretmenlerin sosyal sorun çözme konusunda öğrencilere hem rehber hem de model olmaları gerekmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme becerisine sahip olmaları gerekli görülmektedir. Üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme becerisine sahip bireyler olarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerini tespit etmek ve öğretmen adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerinin sınıf, cinsiyet ve ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) puan aralığı değişkenleri açısından farklılaşp farklılaşmadığını incelemektir.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada betimsel tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu var olduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yöntemleridir. Araştırma konusu olan birey, olay veya nesne sahip olduğu koşullar içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onlar üzerinde herhangi bir değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2014, 77).

2.1. Çalışma Örnekleme

Araştırmanın çalışma evrenini Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma örneklemini ise belirtilen evrenden tesadüfi yöntemle seçilen 142 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 142 sınıf öğretmeni adayının 47'si (%33,1) erkek, 95'i (%66,9) ise bayandır. Öğretmen adaylarının 78'i (%54,9) 3. sınıf, 64'ü (%45,1) ise 4. sınıf öğrencisidir. Öğretmen adaylarından 31'inin sahip olduğu üniversite not ortalaması 2.00-2.66 aralığında, 79'unun sahip olduğu üniversite not ortalaması 2.67-3.33 aralığında ve 32'sinin sahip olduğu üniversite not ortalaması ise 3.34-4.00 aralığında yer almaktadır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyal sorun çözme düzeyleri D'Zurilla ve Nezu tarafından 1990 yılında geliştirilen ve Duyan ve Gelbal tarafından 2008 yılında Türkçe'ye uyarlanan "Sosyal Sorun Çözme Envanteri (Social Problem Solving Inventory)" kullanılarak

belirlenmiştir. Sosyal sorun çözme envanterinin iki alt ölçeğinden biri olan "Sorun Çözme Becerileri Ölçeği" kullanılmıştır.

Kullanılan bu ölçek 40 maddeden oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Maddelere verilen cevaplara 0 ile 4 arasında puan verilir. Puanlama, (0) benim için kesinlikle doğru değil, (1) benim için çok az doğru, (2) benim için orta düzeyde doğru, (3) benim için oldukça doğru, (4) benim için kesinlikle doğru şeklindedir. Ölçekten alınabilecek puanlar 0-160 aralığındadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, insanların sosyal sorun çözme düzeyinin yüksek; düşük puanlar ise sosyal sorun çözme düzeyinin düşük olduğu anlamına gelmektedir. Ölçekte yer alan 40 maddenin 11'i olumsuz, 29'u ise olumlu anlam taşımaktadır. Olumsuz anlam taşıyan 11 madde (7, 10, 13, 15, 21, 29, 30, 34, 38, 39, 40) ters puanlanmaktadır. Duyan ve Gelbal'ın (2008) yaptığı Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında envanterin bütünü için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .95, sorun çözme becerileri ölçeğinin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise .93 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada ise ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .92 olarak bulunmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Çalışma örnekleminde elde edilen verilerin çözümlenmesinde, "SPSS 22" programı kullanılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının sorun çözme becerilerinin analizinde aritmetik ortalama kullanılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının sorun çözme beceri düzeylerinin sınıf, cinsiyet ve AGNO puan aralığı değişkenlerine göre incelenmesi amacıyla öncelikle verilerin analize uygunluğu gözden geçirilmiştir.

Bu aşamada ilk olarak parametrik araştırmalarda veri setinin normal dağılımını önemli ölçüde etkileyen basıklık ve çarpıklık (Skewness, Kurtosis) değerleri incelenmiştir. Veri setinin Skewness (.149) ve Kurtosis (-.375) değerleri açısından normal dağılıma sahip olduğu belirlenmiştir. İkinci olarak veri setinin normal dağılımını belirleyen "Kolmaorov-Smirnov" test sonucunun (0.69) belirtilen sınırlar içerisinde olduğu, veri setinin bu açıdan da normal dağılıma sahip olduğu belirlenmiştir.

Normal dağılıma sahip olduğu belirlenen veri seti üzerinde parametrik analiz tekniklerinden bağımsız örneklem için t-testi ve tek faktörlü ANOVA analizleri yapabilmek amacıyla veri setlerinin varyans homojenliği kontrol edilmiştir. Bu amaçla sınıf, cinsiyet ve AGNO puan aralığı değişkenleri için Levene testi sonuçları kontrol edilmiştir. Levene test sonuçları sınıf değişkeni için .20, cinsiyet değişkeni için .09 ve AGNO puan aralığı değişkeni için .29 bulunmuştur. Varyans homojenliği sağlanan veri setleri için bağımsız örneklem için t-testi ve tek faktörlü ANOVA analizleri kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeyleri; sınıf, cinsiyet ve AGNO puan aralığı değişkenlerine göre incelenmiş ve elde edilen verilerin istatistiksel analiz sonuçları tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Düzeylerinin Ortalama, Standart Sapma, Mod, Medyan, Minimum Ve Maksimum Değerleri

	N	X	Ss	Mod	Medyan	Minimum	Maksimum
Sorun	142	109.92	20.87	100	107	66	156
Çözme				106			
Düzeyi				120			

Öğretmen adaylarına uygulanan ölçekten alınabilecek en düşük puan "0", en yüksek puan ise "160"tır. Tablo 1'te görüldüğü gibi sınıf öğretmeni adaylarının sorun çözme beceri düzeylerinin aritmetik ortalaması 109.92'dir. Öğretmen adayları arasında en düşük puan 66 iken en yüksek puan 156'dır. Bu bulgulara göre sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme becerilerinin ortalamasının üzerinde olduğu söylenebilir.

3.1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Becerilerinin Sınıf Düzeyine Göre İncelenmesi

Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem için t-testi sonuçları tablo 2.'de verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin sınıf Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma Ve Bağımsız Örneklem İçin T-Testi Sonuçları

	N	X	Ss	T	p
3. Sınıf	78	108,62	21,97	-.815	.417
4. Sınıf	64	111,50	19,50		

p>.05

Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem için t-testi sonucunda ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($t_{140}=-.815$, $p=.41$). Elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf değişkeninin sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerini etkileyen bir faktör olmadığı söylenebilir.

3.2. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi

Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem için t-testi sonuçları tablo 3.'te verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma Ve Bağımsız Örneklem İçin T-Testi Sonuçları

	N	X	Ss	t	p
Erkek	47	105.21	18.31	-1.909	.058
Bayan	95	112.25	21.73		

p>.05

Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem için t-testi sonucunda ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($t_{140}=-1.909$, $p=.058$). Bayan öğretmen adaylarının ortalama puanları erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak elde edilen bulgular doğrultusunda cinsiyet değişkeninin sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerini etkileyen bir faktör olmadığı söylenebilir.

3.3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin Not Ortalamalarına Göre İncelenmesi

Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerinin AGNO puan aralığı değişkenine göre anlamlı farklılaşım farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek faktörlü ANOVA analiz sonuçları tablo 4.'te verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin AGNO Puan Aralığı Değişkenine Göre Ortalama, Standart Sapma Ve Tek Faktörlü ANOVA Sonuçları

AGNO Puanı	N	X	Ss	F	P	Anlamlı Fark
2.00-2.66	31	101.06	17.17			
2.67-3.33	79	111.20	21.83	4.203	.017	A-C
3.34-4.00	32	115.34	19.57			
Total	142	109.92	20.87			

A=2.00-2.66 B=2.67-3.33 C=3.34-4.00

Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerinin AGNO puan aralığı değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşım farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek faktörlü ANOVA sonucunda aradaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($F_{139}=4.203$, $p=.01$, $p<.05$). Farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden "Tukey" testi uygulanmış ve AGNO puan aralığı 3.34-4.00 olanların sosyal sorun çözme beceri düzeylerinin, AGNO puan aralığı 2.00-2.66 olanların sosyal sorun çözme beceri düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur. AGNO puan aralığı 3.34-4.00 olanların aritmetik ortalamasının 115.34 ve AGNO puan aralığı 2.00-2.66 olanların aritmetik ortalamasının 101.06 olduğu görülmektedir. Buna göre sınıf öğretmeni adaylarının AGNO puanlarının sosyal sorun çözme beceri düzeylerini etkileyen bir faktör olduğu söylenebilir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen bulgular sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğunu göstermektedir. Bu sonuç Yıldız ve Kurtuldu'nun (2014) müzik öğretmen adayları ile gerçekleştirdikleri ve öğretmen adaylarının problem çözme düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğunu tespit ettikleri çalışma ile uyumluluk göstermektedir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının % 8.4'ünün ölçek puan ortalamasının altında bir puana sahip olduğu ve bu nedenle sorun çözme düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme düzeylerinin 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları arasında anlamlı olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç Karabulut ve ark.'nın (2009) beden eğitimi öğretmen adayları ile gerçekleştirdikleri ve öğretmen adaylarının problem çözme düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığını tespit ettikleri çalışma ile uyumluluk göstermektedir. Literatürde bu çalışma sonucunu desteklemeyen çalışmalar da mevcuttur (Alver,2005; Çevik ve Özmeden, 2013; İnel vd., 2011).

Araştırma bulguları sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını göstermektedir. Literatürde bu sonucu destekleyen çalışmalar mevcuttur (Çevik, 2011; Çevik ve Özmeden, 2013; İnel vd., 2011; Kuloğlu ve Arı, 2014; Yıldız ve Kurtuldu, 2014).

Araştırma bulguları sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme düzeylerinin AGNO puan aralığı değişkene göre anlamlı olarak farklılaştığı belirlenmiştir. AGNO puanı 3.34-4.00 aralığında olan öğretmen adayları ile AGNO puanı 2.00-2.66 aralığında olan öğretmen adaylarının sosyal sorun çözme düzeyleri arasında AGNO puanı 3.34-4.00 aralığında olan öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu sonuca göre sınıf öğretmeni adaylarının akademik başarıları ile sosyal sorun çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir.

5. ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgu ve sonuçlar doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının sosyal sorun çözme becerilerinin geliştirilmesine yönelik aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği anabilim dalında verilen derslerde, öğretmen adaylarının sosyal sorun çözme becerilerinin geliştirilmesine yönelik bilgi ve becerilerin kazandırılmasına önem verilmelidir.
- Özellikle Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi gibi derslerde öğretmen adaylarının sosyal sorun çözme becerilerinin geliştirilmesine yönelik uygulamaya dönük çalışma ve etkinlik yapılmalıdır.
- Mesleğinin her anında çeşitli davranış ve sosyal sorunlarla karşılaşması muhtemel olan öğretmen adaylarının hizmet öncesinde bu konuda cesaretlendirilmeleri sorunlarla baş etmede kendilerine daha fazla güvenmelerine neden olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akça Koca, D. (2013). *Bir aile eğitim programının evli annelerin evlilik doyumu, evlilikte sorun çözme becerisi ve psikolojik iyi oluşuna etkisi*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aksan, N. ve Sözer, M. A. (2007). Üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*.8(1), 31-50.
- Altun, I. (2003). "The Perceived Problem Solving Ability and Values of Student Nurses and Midwives". *Nurse Education Today*. 23, 575-584.
- Alver, B. (2005). Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ve akademik başarılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 21, 75-88.
- Avcıoğlu, H. (2009). *Etkinliklerle sosyal beceri öğretimi*. (3. Basım). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Aydın, M. (2009). *Sorun çözme becerisi ile yaratıcılık arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayvaz Tuncel, Z. ve Demirel, M. (2010). İlköğretim öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerilerinin geliştirilmesine ilişkin bir çalışma. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*.1(21), 25-44.
- Bingham, A. (2004). *Çocuklarda problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesi*. (çev. A. Ferhan Oğuzkan). İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları No 3130. (Eserin orijinali 1971'de yayımlandı).
- Çevik, D. B. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının çeşitli değişkenlere göre problem çözme becerileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*.19(3), 1003-1012.

- Çevik, D. B. ve Özmaden, M. (2013). Öğretmen adaylarının problem çözme becerileri. *Eğitim ve Araştırmaları Dergisi*.2(3), 270-275.
- Duyan, V. ve Gelbal, S. (2008). Sosyal sorun çözme envanterinin Türkçe'ye uyarlanma çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*.19(1),7-28.
- D'Zurilla, T. J. & Goldfried, M. R. (1971). Problem solving and modification. *Journal of Abnormal Psychology*.78, 107-126.
- D'Zurilla, T. J. & Nezu, A. M. (1990). Development and preliminary evaluation of the social problem-solving inventory. *Psychological Assessment*.2 (2), 156-163.
- Erdem, A. R. (2007). Sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı yönetsel sorunlar ve yönetsel sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri. *Eğitim Yönetimini Yeniden Düşünmek Kongresi*. Ankara Üniversitesi, 21-22 Haziran 2007, Ankara.
- Eskin, M. (2009). *Sorun çözme terapisi*. Ankara: HYB yayıncılık.
- Eskin, M. ve Aycan, Z. (2009). Gözden geçirilmiş sosyal sorun çözme envanteri'nin Türkçe'ye (Tr-SSÇE-G) uyarlanması, güvenilirlik ve geçerlik analizi. *Türk Psikoloji Yazıları*. 12(23), 1-10.
- Gülfidangil, U. (2007). *Sosyal Bilgiler dersinde sorun çözme becerilerinin gelişimi*. Yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Heppner, P. P., & Krauskopf, C. J. (1987). An information-processing approach to personal problem solving. *The Counseling Psychologist*.15, 371-447.
- İnel, D., Evrekli, E. ve Türkmen, L. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının problem çözme becerilerinin araştırılması. *Pamukkale üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*.29, 167-178.
- Kalaycı, N. (2001). *Sosyal Bilgilerde problem çözme ve uygulamalar*. (1. Basım). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karabağ, G. (2012). Hayat bilgisi dersinde beceri öğretimi. Selahiddin Öğülmüş. (Ed.). *Hayat Bilgisi Öğretimi Ve Öğretmen El Kitabı* (2. baskı) içinde (s. 247-424). Ankara. PegemA yayıncılık.
- Karabulut, E. O., Kuru, E. ve Pulur, A. (2009). Beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Ahi Evran ve Gazi üniversiteleri örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*.3(3), 272-279.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi; kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel.
- Kargı, E. (2009). *Bilişsel yaklaşıma dayalı kişiler arası sorun çözme becerileri kazandırma (BŞÇ) programının etkililiği: Okul öncesi dönem çocukları üzerinde bir araştırma*. Doktora tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koray, Ö. ve Azar, A. (2008). Ortaöğretim öğrencilerinin problem çözme ve mantıksal düşünme becerilerinin cinsiyet ve seçilen alan açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*.16(1), 125-136.
- Kuloğlu, A. ve Arı, Ü. (2014). Fen ve teknoloji öğretmen adaylarının problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*.4(8), 94-109.

- Öztürk Can, H., Öner, Ö. İ. Ve Evrim, Ç. (2009). Üniversite öğrencilerinde eğitimin sorun çözme becerisine etkisinin incelenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*.4(10), 35-58.
- Sarıca, E. (2013). *Ebeveynlerin sosyal sorun çözme yönelimi ile çocukların benlik algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Sorias, O. (1986). Sosyal beceriler ve değerlendirme yöntemleri. *Psikoloji Dergisi*, 72(4), 24-29.
- Terzi, Ş. (2003). Altıncı sınıf öğrencilerinin kişilerarası problem çözme beceri algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 1(2), 221-231
- Yetiş, Ö.Y. (2010). *Üniversite öğrencilerinin kişilik bozukluğu yaygınlığı ve sorun çözme becerileri ile ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldız, Y. ve Kurtuldu, M. K. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Karadeniz Teknik Üniversitesi örneği. *International journal of social science*.28, 525-535.